

Věc C-356/19

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

3. května 2019

Předkládající soud:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Okresní soud ve Varšavě, Polsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

16. dubna 2019

Žalobkyně:

Delfly sp. z o.o.

Žalovaná:

Travel Service Polska sp. z o.o.

(omissis)

USNESENÍ

Ve Varšavě dne 16. dubna 2019

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Okresní soud ve Varšavě, Polsko),
XV. Oddělení pro obchodní věci *(omissis)*

(omissis)

po jednání

(omissis) [konaném] dne 16. dubna 2019

v právní věci žalobkyně, společnosti Delfly sp. z o o. se sídlem ve Varšavě [(Polsko)],

proti žalované, společnosti Travel Service sp. z o.o. se sídlem ve Varšavě,

o zaplacení peněžité částky

ve věci přerušení řízení

rozhodl takto:

1. Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládají k rozhodnutí následující předběžné otázky: (*první otázka*)

Musí být čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. 2004, L 46, s. 1), vykládán v tom smyslu, že upravuje nejen výši náhrady, která má být zaplacená, ale také způsob splnění této povinnosti?

(*druhá otázka*)

V případě kladné odpovědi na první otázku, může se cestující nebo jeho právní nástupce účinně domáhat zaplacení ekvivalentu částky 400 EUR vyjádřeného v jiné měně, zejména v národní měně platné v bydlišti cestujícího, jehož let byl zrušen nebo zpožděn?

(*třetí otázka*)

V případě kladné odpovědi na druhou otázku, podle jakých kritérií má být určena měna, v níž se může cestující nebo jeho právní nástupce domáhat zaplacení peněžité částky, a jaký směnný kurz má být uplatněn?

(*čtvrtá otázka*)

Brání čl. 7 odst. 1 nebo jiná ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004 použití ustanovení vnitrostátního práva o plnění závazků, která vedou k zamítnutí žaloby podané cestujícím nebo jeho právním nástupcem pouze z toho důvodu, že byl nárok nesprávně určen v národní měně platné v bydlišti cestujícího, a nikoli v eurech podle čl. 7 odst. 1 nařízení?

2. Řízení se přerušuje. (*omissis*)

ODŮVODNĚNÍ

(*omissis*) [argumentace týkající se vnitrostátního procesního rámce pro předběžné otázky]

(*omissis*) [zopakování obsahu první stránky]

3. Předmět sporu a skutkové okolnosti

3.1. Potřeba získat odpověď na výše uvedené předběžné otázky vyvstala v rámci občanskoprávního sporu projednávaného Sądem Rejonowym dla m.st.

Warszawy (Okresní soud ve Varšavě). Žalobkyně, společnost Delfly sp. z o.o. se sídlem ve Varšavě, se domáhala toho, aby bylo žalované, společnosti Travel Service Polska sp. z o.o. se sídlem ve Varšavě, uloženo zaplacení částky 1 698,64 PLN, která je ekvivalentem částky 400 EUR podle směnného kurzu Narodowego Banku Polskiego (Polská národní banka, Polsko) platného ke dni podání žaloby. Žalobkyně vysvětlila, že na základě postoupení pohledávky nabyla od cestující X pohledávku na zaplacení 400 EUR založenou na čl. 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004 (*omissis*), a to v souvislosti se zpožděním letu z místa A do místa B. Žalovaná navrhuje, aby byla žaloba zamítnuta, přičemž mimo jiné namítá, že byla chybně určena měna nároku, což podle vnitrostátního práva vede k zamítnutí žaloby.

- 3.2. Skutkové okolnosti nyní projednávané věci nejsou sporné. Cestující X se dne 23. července 2017 přepravovala z místa A v třetí zemi do místa B v Polsku letem uskutečněným žalovanou leteckou společností. Měla platnou rezervaci a k odbavení se dostavila včas. Let byl o více než tři hodiny zpožděn. Nebylo zjištěno, že by cestující obdržela v třetí zemi náhradu, odškodnění nebo pomoc ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 261/2004 (*omissis*). Dne 27. července 2017 X postoupila pohledávku na zaplacení náhrady za zpoždění letu žalobkyni.

4. Ustanovení vnitrostátního práva a judikatura

- 4.1. Článek 321 odst. 1 Kodeksu postępowania cywilnego (občanský soudní řád) ze dne 17. listopadu 1964 (Dz.U. z roku 2018, pol. 1360, ve znění pozdějších předpisů) stanoví, že soud nesmí rozhodnout o předmětu, který nebyl zahrnut do návrhu, ani návrh překročit.
- 4.2. Článek 505¹ bod 1 občanského soudního řádu stanoví, že ustanovení o zjednodušeném řízení se použijí [...] v řízeních o nárocích ze smluv, k nimž jsou příslušné okresní soudy, nepřevyšuje-li hodnota předmětu sporu dvacet tisíc polských zlotých [...].
- 4.3. První věta čl. 505⁴ odst. 1 občanského soudního řádu, který se týká zjednodušeného řízení, stanoví, že změna žaloby je nepřípustná.
- 4.4. Článek 358 Kodeksu cywilnego (občanský zákoník) ze dne 23. dubna 1964 (Dz.U. z roku 2018 r., pol. 1025, ve znění pozdějších předpisů) stanoví, že (odst. 1) je-li předmětem závazku, jenž má být splněn na území Polska, peněžitá částka vyjádřena v cizí měně, dlužník může plnit v polské měně, ledaže zákon, soudní rozhodnutí, z něhož závazek vyplývá, nebo právní jednání stanoví, že má být plněno výhradně v cizí měně. (odst. 2) Hodnota cizí měny se určuje podle průměrného kurzu vyhlášeného Polskou národní bankou ke dni, v němž se stal nárok vymahatelným, ledaže zákon, soudní rozhodnutí nebo právní jednání stanoví jinak. (odst. 3) Je-li dlužník v prodlení s plněním, může věřitel požadovat plnění v polské měně podle

průměrného kurzu vyhlášeného Polskou národní bankou ke dni, v němž bude platba provedena.

- 4.5. Výkladem citovaného ustanovení se zabýval Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud, Polsko) v rozsudku ze dne 16. května 2012, (*omissis*). Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) rozhodl, že právo zvolit si měnu má výhradně dlužník, a to jak v případě, že plní včas, tak v případě, že je v běžném prodlení nebo zaviněném prodlení. Je-li dlužník v zaviněném prodlení s plněním závazku, jehož předmětem je peněžitá částka vyjádřená v cizí měně, přísluší věřiteli právo zvolit kurz, podle kterého se určuje hodnota cizí měny, to však pouze v případě, že si dlužník zvolí polskou měnu. Rozsudek ze dne 16. května 2012 započal ustálenou judikatorní linii obecných soudů. V rámci této linie obecné soudy v mnoha případech zamítly žalobu, v níž žalobce určil návrh v polské národní měně, ač mu příslušela pohledávka vyjádřená v cizí měně. Přisouzení daného nároku není v takovém případě možné s ohledem na zákaz rozhodovat o předmětu, který nebyl zahrnut do návrhu.
- 4.6. Polsko je členem hospodářské a měnové unie. S ohledem na výjimku ve smyslu článku 139 Smlouvy o fungování Evropské unie si zachovalo autonomní devizovou a měnovou politiku. Měna euro je proto považována za cizí měnu.
- 4.7. Článek 358 občanského zákoníku byl v roce 2016 novelizován. Účelem této změny bylo zpřesnit pojem „prodlení, které opravňuje věřitele k volbě směnného kurzu“. Novelizace podle všeho nezpochybnila ustálený výklad daného ustanovení co do otázky, komu přísluší právo modifikovat měnu.
- 4.8. Judikatura polských soudů se rozchází ve způsobu, jakým mají být řešeny spory, v nichž se žalobce domáhá náhrady za důsledky zpožděného letu, jež je vyjádřená v polské národní měně (tj. v polských zlotých). Sąd Okręgowy w Gliwicach (Krajský soud v Glivicích, Polsko) v rozsudcích ze dne 29. listopadu 2016 (*omissis*) a ze dne 1. března 2017 (*omissis*) zamítl takto formulované nároky cestujících zpožděných letů a zastával názor, že věřitel nemá právo na přepočítání nároku na náhradu škody vyjádřené v cizí měně euro na polskou měnu. Naproti tomu Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě, Polsko) zaujal opačné stanovisko, přičemž argumentoval mimo jiné tím, že správný teleologický výklad článku 358 občanského zákoníku a čl. 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004 (*omissis*) nesmí mít negativní dopad na věřitele, kteří jsou polskými občany a nepochybně se mohou domáhat náhrady v národní měně.

5. Pochybnosti o výkladu a souvislost s vnitrostátními ustanoveními

- 5.1. Přestože nařízení č. 261/2004 (*omissis*) je účinné již po značnou dobu, výklad jeho ustanovení vnitrostátními soudy není jednotný. Ve výše popsané judikatuře polských soudů existuje nesoulad, který vede k tomu, že jsou v podobných věcech vydávána zcela odlišná rozhodnutí. Proto je účelné, aby

byly nejasnosti, jež jsou předmětem formulovaných předběžných otázek, vysvětleny. Ve věci, kterou projednává Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Okresní soud ve Varšavě), budou mít odpovědi na tyto otázky významný vliv na volbu správného výkladu čl. 7 odst. 1 nařízení a potažmo také na rozhodnutí.

- 5.2. Předmětem první otázky je působnost čl. 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004. Uvedené ustanovení podle všeho neobsahuje pravidla určující způsob splnění povinnosti k náhradě, např. termín, místo plnění nebo možnost platby v jiné měně. Lze proto argumentovat, že vnitrostátní právo, kterým se řídí uzavřená přepravní smlouva, musí práva cestujícího a odpovídající povinnosti letecké společnosti zpřesnit. Na druhou stranu cílem unijního normotvůrce, výslovně vyjádřeným v bodě 4 odůvodnění tohoto nařízení, bylo posílit práva cestujících a zajistit, aby letečtí dopravci působili v harmonizovaných podmínkách a v liberalizovaném trhu. S ohledem na tento bod odůvodnění je třeba zvážit možnost, podle které by bylo stručné ustanovení naplněno konkrétním obsahem založeným na obecných právních zásadách, jež jsou závazné v členských státech Evropské unie bez ohledu na vnitrostátní právo. V takovém pojetí by dané ustanovení určovalo nejen výši příslušné náhrady, ale také základní zásady týkající se jejího placení.
- 5.3. Druhá otázka je aktuální pouze tehdy, bude-li na první otázku udělena kladná odpověď. Jestliže ustanovení upravuje také způsob plnění povinnosti, pak je třeba v tomto rozsahu určit jeho normativní obsah. Pro rozhodnutí ve věci, kterou zdejší soud projednává, je nezbytné zjistit, zda se cestující nebo jeho právní nástupce může účinně domáhat zaplacení peněžité částky v jiné měně než v eurech, zejména v měně platné v místě jeho bydliště. Takové řešení by bylo výhodné pro cestující, kteří by se díky tomu mohli seznámit s konečnou výší potenciálního nároku ještě před zakoupením letenky. Na druhou stranu by to bylo v rozporu se zásadou ustálenou v polském právním řádu, podle níž věřitel nemá právo na změnu měny a právo platby v národní měně má pouze dlužník.
- 5.4. Třetí otázka je aktuální pouze tehdy, bude-li na druhou otázku udělena kladná odpověď. Přirozeným důsledkem závěru, že cestující nebo jeho právní nástupce mohou požadovat platbu v jiné měně než v eurech, by byla nezbytnost stanovit kritéria, podle kterých se měna nebo směnný kurz určuje.
- 5.5. Účelem čtvrté otázky je odstranění následující pochybnosti. Přísná pravidla uplatněná ve vnitrostátním právu mohou výrazně ztížit uplatňování oprávněných nároků cestujících dotčených zrušeným nebo zpožděným letem. Stává se, že žaloby bývají zamítány pouze proto, že byl nárok chybně určen v národní měně, kterou užívá cestující, zatímco čl. 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004 (*omissis*) uvádí jako měnu euro. Je třeba dodat, že v řízeních tohoto druhu žalobce nemůže nárok změnit, a to ani tehdy, pokud si vlastní chyby všimne, neboť tomu brání ustanovení o zjednodušeném řízení.

Naproti tomu soud nemůže přiznat příslušnou náhradu vyjádřenou v eurech, neboť by tím porušil zákaz rozhodnutí o předmětu, který nebyl zahrnut do návrhu.

- 5.6. Požadavek, aby byl nárok přesně formulován, je odůvodněn potřebou, aby byl předmět sporu jednoznačně vymezen. Vysoká míra formalismu představuje přirozený důsledek kodifikace civilního procesu. Účelem zákazu změny žaloby ve zjednodušeném řízení je zrychlení rozhodování o méně závažných věcech. Na druhou stranu některá procesní řešení vedou k důsledkům, jež se mohou ve srovnání se závažností pochybení jevit jako nepřiměřené. Za těchto okolností je třeba zvážit, zda čl. 7 odst. 1 nebo jiná ustanovení nařízení, jehož cílem je v harmonizovaných podmínkách posílit ochranu cestujících, nebrání pravidlům tak přísným, jako jsou pravidla výše popsaná.

[podpis]